

Reento Hakke Maral Filuuji Finaatawaaji Pamari e Deydeyaaji

Nder kala kampaniiji fuu walaa ko wi'etee gootol daraniingol luttuufi nder njawdi anndal. Filuuji pamari bee deydeyaaji (SMEs) di biiwe lesdi bee ummatoore mabbe pilata e ngiida bee billaaji wakkati be puufi accugo laawol njawdi anndal.

Njawdi anndal don nder laabi mawfi ballitooji yahugo yeeso bee semmbidingo filuuji pamari bee deydeyaaji (SMEs). Ndaa laabi di njawdi anndal bamtirta, faddoo nden wallita filoobe filuuji pamari bee deydeyaaji (SMEs) kambe filoobe bee ummatoore mabbe fuu.

1. Faddaago jamanu ndonndonum ivgo e yembiteego.

Faddaago yemmbitoobe wallitay reenugo filuuji jamanu finatawaaji nangandi ko nandi bee gimi, pawne, bee tage-tageeji diga yemmbiteego koo wujjeego be kala laawol yeynugo fuu e juude yemmbitoobe be ngerdanaaka yaarugo kuude den babal ngal de anndaaka. Faddaago yemmbitoobe wallitay jawmu kuugal martugo kuugal maako nden bo dum hazay firlutugo kuugal faago ko wonnata innde jawmiigal. Nde faddaago yemmbitoobe laatake ko haani wadeego dow filu (maral) sey kala piloowo fuu daranoo filu muudum bee wadango ngu rijista faddaago yemmbitoobe.

Faddaago

2. Naftoraago laawol reentugo no kare (maral) wa'i ngam faddanaago kare (maral).

Laawol faddaago no kare (maral) wa'i don wallita faddaago fiirtuki dow ko de nafata, ma'ana kare (maral) no wa'i naa no de kuuwirta koo ko de kuuwata. Laawol faddaago no kare mba'i wallitay reentugo kareeji ko nanngi diga jawe, kolte, shanyi bee ko nanndi e maajum diga firliteego.

Laawol faddaago no kare (maral)

3. Wadugo rijista kuujeeji ndonndoni cennditaadi ko nanngani kalimaaji, inde bee alaamaaji annditirdi.

Wadugo rijista kuujeeji ndonndoni cennditaadi ko nanngani inde, kalimaaji e alaamaaji annditirdi yaadii bee laawol yeynugo kaanungol ngam dum besday dasugo hakkiilo soodoobe dow rimdugo kare coggu. Piloowo to aarti wadii rijista filu koo kare filu muudum ni to o yerdanaama hollugo alaama rijista dow kare coggu maako. Dabare naftoraago alaamaaji maral don nder laabi ballooji veddugo bote e kebal filuuji finaataawaaji pamari e deydeyaaji (SMEs).

alaamaaji maral

4. Senndindir kare filu maa e kare filuuji luttube zereoji gasnuki e alaamaaji.

Naftoraago dereeji gasnuki e alaamaaji e walla hollugo ummaatoore dow kare bee kuude maa kewtii darajaaji naftoreego e hollugo nokkuure nde de tagaa koo dabare nde de tagiraa. Alaamaaji di'i kannji tabbitinanta naftortoobe kare maa dow laab'dum kare shorata den de dime.

5. Tinndinir kare coggu maa e nokkuure nde de tagetee.

Hollugo (sappaago) nokkuure filu koo nokkuure nde kare coggu tagetee dum hakke kala pilooow fuu ngam kannjum hokkata marbe anndal finatawaawal e al'adaaji ndonndoni laawol hevtugo (feerdindirgo) kare kuude e kuude mabbe diga kare wobbe feere'en, ngam kare mabbe e kollina nokkuure de ngadaa. Non boo hollugo nokkuuree nde kare tagetee e besda bamtugo daraja kare den.

nokkuuree nde kare tagetee

6. Fadda kuude maa ta laawol anndal finaatawaawal.

Kuude finaatawaaje kuuwaade e paddoree laawol hakke martuki. Laawol martuki waday kala mardo kare koo kuude fuu hokkee njoobaari marugo kuugal yahugo wakkati goddum baawo kuugal koo kare maral naftoraa-ma. Martugo dum hakke teddu'dum dokkiteteedum tagudo kare kese fuu, ko gurtindo laawol billutugo billaaji, ko banngingindo laawol titugo kuuje kese. Hiddeeko titudo bangindo kuuje kese hokkatee martugo doole o holla laabi di o naftorii o titi koo o tagi kare kese den nder derewol tefuki hokkiteego hakke maaraal ngam o bota luttube ma keba ekkitoroo dabareeji maako.

hokkatee

7. Hakkilan sirri anndal finaatawaa e sirri filu ma'a.

Sirri filu e wallita filoobe filuujji pamari bee cakantanaareeji (SMEs) aynugo sirriji teddufi ko nanngani dabareeji titugo/ tagugo, dabareeji ndefu suudugo sirriji gila wurtineego, hadugo ladde'en (feere'en) hebugo koo naftoraago sirri naa e dungaye koo anndaangal jawmu sirri ndin, misaalu dow wannginki sirri kuugal ma'a koo no ngal huuwirtee, lornu hakkiilo maa feerdingo'ngal bee kuude luttube, nden laatinaangal e ngal yaada e anndal finaatawaawal ma'a aan e ummaatoore maa.

Sirri filu

8. Naftora diidaadi kaanudi dow reentuki filu maada

Ummaatoore filoobe hoolziniibe, anndiraabe goongaaku kambe anndiraa feerewal nder luttube, marbe anniya mboodka nder kuude waduki filuujji finaatawaaji, kambe anndiraa naftoraaki diidaadi kaanudi ngam luutuki kare gemmbitaaze e wannginki ze dow kare boodde nder nokkuuje coggu hakkilanki no dum naftortoo njawdi laatake donngal dow kala mardo ngal fuu.

9. Naftoraaki bote buutaaki kuugal e ummaatoore filuujji pamari e cakantaajeeji e filoobe.

Waduki rijista e daranaaki hakke njawdi anndal dum caaddum. Koo nde anndal ngal yebre WIPO hebataa wallirgo shaawariiji faddaaki/ tuccinki koo hokkuki walliinde, WIPO sappotoo ummaatoore filuujji pamari e deydeyaaji (SMEs) e filoobe laabi kebotoodi nden boo koydi grtkf@wipo.int.

Ngam besduki anndal dow date reento hakke maral no wallirta filuuji finaatawaaaji e filoobe, raaru binndaade de'e:

Protect and Promote Your Culture: A Practical Guide to Intellectual Property for Indigenous Peoples and Local Communities

Intellectual Property and Folk, Arts and Cultural Festivals: Practical Guide

Background Brief 5: Intellectual Property and Traditional Handicrafts

Making a Mark - An Introduction to Trademarks for Small and Medium-Sized Enterprises

Looking Good: An Introduction to Industrial Designs for Small and Medium-sized Enterprises

Creative Expression: An Introduction to Copyright and Related Rights for Small and Medium-sized Enterprises

Inventing the Future: An Introduction to Patents for Small and Medium-sized Enterprises

World Intellectual Property Organization
34, chemin des Colombettes
P.O. Box 18
CH-1211 Geneva 20
Switzerland

Tel: +41 22 338 91 11
Fax: +41 22 733 54 28

To contact WIPO's External Offices
visit www.wipo.int/about-wipo/en/offices

© WIPO, 2022

Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

The CC license does not apply to non-
WIPO content in this publication.

Cover: Getty Images / © Narcis Grigore,
© Frans Lemmens; unsplash.com /
© Helen Shi, © Rohit Arora

DOI: 10.34667/tind.46497